

DIRİLİŞ'İN MEKÂNLARI (1960-2014)

Mustafa Kirenci

II

■ 16-17 Haziran 1983 tarihli son sayısıylayla *Günlük Diriliş Gazetesi* kapandıktan sonra Diriliş'e bazen haftada iki kez bazen de bir kez gidiyordum. Gitmelerimde, gazete sayılarını, takım hâlinde almak isteyenlere el altında bulundurulması için hazırlardım. Bazı zamanlarda da Üstat, biten kitapların yeni baskılarının takibi için görevler verirdi. Günlük gazete döneminde kaleme aldığı yazıları da *Düşünceler I*, *Çağ ve İlham IV*, *Günlük Yazılar IV* ve *Edebiyat Yazıları II* adlarıyla 1986 yılı boyunca yayına hazırlandı ve ilk baskıları yapıldı. 1987'de şiirler serisinin yedinci kitabı *Ateş Dansı* yayımlandı.

1987 Nisan'ında askerlik görevi için Sivas'a gittim. Sekiz ay sonra döndüm. Bir başka fasılda daha ayrıntılı anlatacağım için bu kısımda sadece mekânlar ele alındığından bu bahsi kısaca geçiyorum.

Üstat, *Diriliş*'i tekrar çıkarmak niyetindeydi; bu sefer farklı bir ebat ve periyotta olmasını istiyordu. "5 sefer aylık, haftada iki kez (Pazartesi-Perşembe Günlüğü) ve günlük olarak çıkardık, yani aylığı defalarca, hafta iki günü ve günlük olarak *Diriliş*'i denedik; şimdi ise hiç denemediğimiz bir ebatla haftalık yapalım." diyordu. Defalarca eskizler yaparak bir mimar gibi derginin kâğıttan maketini sayfa sayfa meydana getirerek, bazen aklına gelen yeni bir fikirle bir önceki yaptığını yırtıp, yeniden hazırlıyor ve bu mütemadiyen devam ediyordu. Bu böyle 1988 Temmuz'una kadar sürdü. Derginin nihayet 25 Temmuz 1988 Cuma günü Kurban Bayramı'nın hemen akabinde ilk sayısı yayımlandı. 1983 Haziran'ında yayıma ara veren günlük gazeteden beş yıl sonra haftalık olarak yeniden başlayan dergi, bu sefer şimdiye kadar hiç denenmediği 19,5x27 ebadında ve yine ilk kez denenilen haftalık periyoduyla 16 sayfa olarak çıkmaya başladı. "Pazartesi günleri çıkar, inanç, düşünce, edebiyat ve siyaset dergisi" künyesiyle çıkan *Diriliş*'in, matbaa hariç birçok işi büroda yapılıyordu. Yalnızca 54.

sayıdan 66. sayıya kadar kapaklı 20 sayfa olarak yayımlanan dergi daha önceki çıkışlarında olduğu üzere bir önceki dönemin devamı gibi birbirini takip eden sayı numaraları ile değil, “Sayı 1”den başlayarak toplam 133 sayı çıktı. İlk üç sayı ofset matbaası olan Necmi Bey’in Çağaloğlu Küçük Sokak’taki “Er-Tu Matbaası”nda; diğer bütün sayılar da tipo baskı (kurşun dizgi) yapan Çağaloğlu, Ceridehane Sokak, Numara: 2’deki Fatih Gençlik Vakfı Matbaa İşletmesi’nde basıldı.

Derginin ilk sayısındaki “Diriliş” imzasıyla yayımlanan “Yeniden” başlıklı yazıdan:

Bilindiği gibi Diriliş’in ilk çıkışı 1960 yılı. İki sayı. Arkasından 27 Mayıs ihtilâli. Diriliş’in bir daha çıkması için 1966 yılını beklemek zorunda kaldık. 1966-1967’de bir yıl çıkış. Sonra ara veriş. 1969’da tekrar çıkış. 12 Mart hareketine kadar. Sonra üç yıllık bir ara. 1974’te tekrar çıkış. Önceleri aylık, sonraları haftada iki defa çıkış, bazı aksamalarla da olsa 1981’e kadar. 1983’te günlük gazete denemesi (beş buçuk ay). Şimdi, beş yıllık bir aradan sonra, şimdiye kadar tek demediğimiz şekil olan, haftalık şeklinde çıkıyoruz.

Her duruşumuz, Allah’ın izniyle bir birikim oldu. Geçmişte yapılanların yerine oturması, temelleşmesine yaradı bu duruş. Bu duruşlar isteyerek olmadı. Ama biz sabrettik. Sonradan başlamayı Allah bize nasip etti.

Hep doğmak, yeniden doğmak, tekrar be tekrar doğmak. İnsanoğlunun nasibi bu. Diriliş ki, toplumun yeniden ayağa kalkması için ta yüreğimizden gelen bir sesleniştir, o da toplum gibi, hep yok olma ve var olma arasında bir gidip gelmenin, dirilmenin çilesini yaşıyor. Toplumun çilesine sahici bir şekilde sahip çıkabilmesi için, kendisinin de aynı çileyi çekmesi şart.

Böyle durumlarda ne kadar tekrarlansa değer. Yunus Emre’nin ve Hacı Bayram-ı Veli’nin sözleri:

“Her dem yeniden doğarız bizden kim usanası”

*“Nagehan bir şara vardım
O şarı yapılı buldum
Ben dahi bile yapıldım
Toz u toprak arasında”*

Toplum ruhunun, geçirilen büyük depremlerden sonra kendini yeniden onarması çıkışında, taşa ve toprağa batarak, toza ve çamura karılarak, görev yapmak, karınca kararınca katkıda bulunmak, insan olma mutluluğunun en yüce duygusu bizce.

Kurban Bayramı’nda çıkıyoruz; bunu hayra yoruyoruz.

Diriliş davasına inanmışlara gönül dolusu selâm.

Üretmen Han, her gün *Diriliş*’in hummalı çalışmalarına şahit oluyordu. Üstat yazılarını el yazısıyla büroda yazıyor, yazı dizgi için matbaaya götürülüyor, tashihler için prova baskı alınıyor, neredeyse zamanla yarışıyorlardık. Yoğun,

oldukça hızlı zamanları yaşıyorduk. 25 yaşındaydım, felsefe eğitimi almıştım ve birçok şeyi yeni yeni öğreniyordum. “Dizgi”, “tashihi”, mizanpaj”, “punto”, “majiskül”, “minüskül”, “tipo” vb. daha nice kelime dünyamın bir parçası olmuştu. Dergi büyük ölçüde Üstat’ın yazılarından meydana geliyordu. Hazır olan sadece derginin ilk 16 sayısında parça parça yayımlanan “Alinyazısı Saati” şiiri idi. Neredeyse on yıl önce yazılmıştı, şimdi parça parça tefrika ediliyordu. Üstat yazılarını büroda teksir kâğıtlarına yazardı. Kahvede yazmayı da severdi. Sultanahmet durağına yakın Erzurum Kiraathanesi’ne giderdi. Muhtemelen gelip geçen insan yüzleri ve sesleri çağrışım dünyasını harekete geçiriyor, diye düşünürdüm. Belki de kulaklarına gelen öylesine sarf edilmiş bir kelime ya da göze çarpan belli belirsiz bir sima onun muhayyilesinden ve zihninin kıvrımlarından geçerek ya bir yazıyı ateşliyor ya da onların hayatın ta kendisi olan minik ışıkları ya da gölgeleri bambaşka şekillerde bir paragrafa süzülüyordu. Biz bir müddet sonra Erzurum Kiraathanesi’ne gider, yazıyı alır, dizilmesi için matbaaya götürürdük. Akşama doğru veya ikindiden sonra kahvehaneden gelir, bazı ilginç izlenimlerini bizimle paylaşırdı. Bir gün sebebini söyleyerek artık Erzurum Kiraathanesi’ne gitmekten vazgeçti. Hızlıca bir hanın Divanyolu’na/Sultanahmet’e bakan sonuncu katından bir büro kiralandı. O zamanlar SHP Artvin milletvekili Metin Arifağaoğlu’nun biraderi Avukat Hasan Arifağaoğlu’dan kiralanan bu büro uzun ömürlü olmadı. Hırsız girmesi sebebiyle kısa sürede boşaltıldı.

Dergi yaklaşık ilk 100 sayısında haftalık periyodunu korumuş ve zamanında çıkmıştı. Fakat zamanla bu periyot bozuldu. Bazen ayda iki sayı bir arada 32 sayfa olarak çıkıyor bazen de bu süre uzuyordu. Sonunda 5 Şubat 1992 tarihli 131-132-133. sayıların birlikte yayımlanmasıyla dergi yayınına ara vermiş; zaman zaman tekrar çıkarma teşebbüsleri ve niyetleri olsa da son kez çıkmış oldu.

Söz konusu aksamalara binaen 5 Şubat 1992 tarihli 131-132-133. sayıların birlikte yayımlandığı son sayıda “Yeniden” başlığını taşıyan bir yazı kaleme alınmıştır:

Evet, geçen yıldan beri intizamını kaybeden dergimizin çıkışı, en son, dört ay ara verme gibi büyük bir kesintiye uğradı. Abonelerimizden ve tüm okurlarımızdan özür dileriz. Abonelerin haklarının baki olduğunu, onu yerine getireceğimizi söylemeye gerek bile yoktur tabii.

Bizim içinde bulunduğumuz şartlarda, aslında dergi çıkartma mümkün değildir. Ancak, Allah’ın lütfuyla, okurlarımızın, yakınlarımızın samimi alakaları ile çikabilmıştır geçmiş yıllarda dergimiz. Bir de, malla, parayla yapılamayan “can”la yapıldığı için, işte, bazı sıhhat sorunları, yorgunluklar, bu ara vermeleri maddi sorunlarla birlikte mecburi kılmiştir.

Allah’tan dileğimiz, bundan böyle, dergimizin bir kesintiye uğramaksızın devam etmesidir. Her zamanki gibi, âdeta bize şartlarımıza göre olağanüstü güç lütfederek.

Evet, günlük gazete hayali bir ara durdurmıştu dergimizi. Onda muvaffak olamadık. Şimdi de, sağlık ve maddi sorunlar, erken seçimin psikolojimizde doğurduğu kırıklık (unutmayınız ki biz de insanız) bir süre durdurdu dergiyi.

İnşallah ve hayırlısıyla bundan durmayız, devam ederiz.

Bizi, kötü günlerimizde de, iyi günlerimizde de terk etmeyen, yalnız bırakmayan kardeşlerimize teşekkür ediyoruz, sağ olun diyoruz.

Üretmen Han'ın Tarihçesi

Üretmen Han'ın sahibi Mehmet Üretmen Balat'ta çivi ve tel üretimi yapan iş adamı imiş. TMKV (Türkiye Millî Kültür Vakfı, 1969) kurucular kurulu üyeliği yapmış, o zamanların bilinen isimlerinden meydana gelen büyük bir kadroyla 1973'te kurulan İlim Yayma Vakfının ilk kurucuları, ilk mütevelli heyeti arasında yer almış bir zat. 1913'te doğan Mehmet Üretmen 1980'de 67 yaşında vefat etmiş, Şefkat Vakfı ve Okulları kurucusu Meliha Yalçıntaş'ın babası, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş'ın da kayınpederi. Üstat zaman zaman Mehmet Üretmen'den bahsederdi. Bu yapı 1973'e kadar bir apartmanmış. Mehmet Üretmen tarafından satın alındıktan sonra Üretmen Han adıyla hizmet vermeye başlamış. Apartmanken hana dönüştürülen bu 4 katlı bina, hem merkezî konumunun yanında emsallerine göre kiraların makul seviyede oluşu hem de Diriliş'in ilk sabit adresi olması sebebiyle yıllar içinde bir cazibe merkezi hâline gelmişti. Diriliş'in bürosu buraya birçok yayıncı ve kitapçıyı da çekmişti. Yıllar sonra bir çalışmada gördüğüm "Mehmet Üretmen bu yapıyı ve yapı etrafında teşekkül eden entelektüel birikimi ömrünün ve çalışmalarının meyvesi olarak görmüş, bir nevi iş hayatındaki emekleri sayesinde elde ettiği refahı buraya yansıtmıştır... Mehmet Üretmen ve evlatları bahsi geçen kişilere kira anlamında yardımcı olmuş ve Üretmen Han'ın yıllarca kültür hayatımızda yer edinen bir nevi ocak olmasını sağlamışlardır."¹ Bu cümleler Mehmet Üretmen portresini takdire şayan kılmakta. Handa kiralar civara göre oldukça makuldü, yıldan yıla yapılan artışlar da enflasyonun aşırı olduğu zamanlarda bile kabul edilebilir düzeydeydi. Üstat her ayın ilk günü muhakkak kirasını ödemek ister, hanın birinci katındaki tek odalık yönetim bürosuna bizi gönderirdi.

1983 Şubat'ında ilk defa kapısından girdiğim Üretmen Han'ın ara katlarında, o zamanlar daha çok avukat büroları; giriş katında da birkaç kitabevi, bir berber ve büfe vardı. Kitapçılar daha çok dinî yayın bulunduruyorlardı. *Millî Gazete*'nin irtibat bürosu, daha çok Gazali tercümeleri yayımlayan Yaman Arıkan'ın Uyanış Yayınları, Edip Gönenç'in editörlük yaptığı İlim Yayınları ara katlarda idiler. Zamanla giriş katta ve ara katlarda yayınevleri ve kitapçıların

1 *İlim Yayma Vakfı 50 Yılda 50 Vakıf İnsan*, İlim Yayma Vakfı Yayınları, Editörler: Dr. Âlim Kahraman, Abdulkadir Ünal, Mart 2023, Sayfa: 99-103.

sayısı artı. Galiba 1988'den başlayarak Risale Yayınları hanın 5. katına ve İsmet Özel'in Çıdam Yayınları da 2. katına taşındılar. Bir ara Edirne milletvekili olarak meclise de giren Ali Ayağ'ın Divan Yayınları, *Kayıtlar Dergisi* bürosu da handaki kiracılardan hatırladıklarım.

Han'ın girişinde bulunan kitabevlerinden birinin sahibi Cahit Bey'di; oldukça ciddi, 60 yaş civarı bir zattı. Ondan daha çok etiket satın alırdık. Kitaplara etiket yapıştırma zorunluluğu vardı, enflasyon sebebiyle yılda birkaç defa fiyatlar değişir ve kitaplara üst üste etiketler yapıştırılırdı. Öyle ki bazen bir kitapta 4-5 kat etiket üstü üste yapıştırılmış olurdu. Bu sebeple Cavit Bey'i daha çok dükkânında bulundurduğu kitaplarla değil daha çok sattığı etiket rulolarıyla hatırlıyorum. Bir de o zamanlar dükkân sahipleri yemek için veya bir işleri sebebiyle dükkânlarını kapatmak zorunda kaldıklarında kapiya asılı standart bir levha bulundururlardı. Dükkân açık olduğunda dışarıdan "Açık" yazan kısmı, kapalı olduğunda da levhanın öbür yüzünde yazılı "Kapalı" kısmını çevirirlerdi. Cahit Bey de öğle sıraları yemek için veya bir işi sebebiyle dükkânını kapatır, cam kapiya asılı bulunan "Açık" levhasını tersine çevirir, "Kapalı" olması gereken yerde "kapalı" kelimesinin üstünün çizilip eliyle kalın harflerle yazdığı ve o zamanlar sık sık sık gündeme gelen başörtüsüne telmih-te bulunduğu "örtülüyüz" ibaresi bulunurdu. Üretmen Han'ın giriş katında zaman içerisinde daha çok kitabevi açıldı. Onlar kendi aralarında enteresan bir ticaret anlayışını da beraberinde getirdiler. Mesela müşteri bir kitap istediğinde, eğer kendilerinde yoksa müşteriyi kısa bir süre bekletip hemen bir çırpıda gidip komşu kitapçıdan o kitabı alırlar, müşteriye satarlar, parasını da kendileri alırlardı. Bir başka gün de kendisinden daha önce kitap alana aynı şeyi komşu kitapçı yapar müşterisinden aldığı parayı kendinde tutardı. Mütemadiyen hesaplaşmayı erteleyerek ticaret yaptıklarını zannederlerdi. Onlar arasında peşin ödeme fikri kandırılmış olmaklar eş değerdeydi. Hatta oradaki bir kitapçı, dükkânının camına "Taşıma suyla değirmenin döndüğü yer." diye bir yazı asarak bu ticaret şeklini bir jargon kılıfına bile sokmuştu. 1990'lara kadar dört katlı binanın giriş katı neredeyse tamamen kitapçılar çarşısı diğer katları avukat, yayınevi büroları, en alt bodrum katında ise kartvizit, davetiye ve kitap baskısı yapan birkaç matbaa vardı.

Diriliş'in bürosu hanın en üst katında idi, 413 numaralı oda. Pencere kenarında yan yana iki masa vardı. Masadan kapiya doğru bir koltuk birkaç tane de sandalye diziliydi. Yaklaşık yirmi metrekare toplam alanın neredeyse yarısını kitap paketleri kaplıyordu. Üstat'ın oturduğu masa pencere kenarında idi ve oturduğu yönden o zamanlar müze olan Ayasofya Camisi gözüküyordu. Pencereden terasa çıkılabiliyor. Terasın müdavimleri martılar ve güvercinlerdi. Bazen bilhassa güvercinler ürkekliklerini atıp pencere önüne kadar gelirlerdi. 1991 yılında Cemal Süreya'nın 999. *Gün*'ü yayınlanmıştı. Çıkar çıkmaz okudum hâlen benim için kıymetini muhafaza eden, aklıma geldikçe sayfalarını

tekrar çevirmekten ve yazılanları hatırlamaktan memnun olduğum Cemal Süreya'nın günlüklerinin "389. Gün"ündeki şu satırları da burada paylaşmak isterim:

Milliyet Yayınevi'nde, pencereden bakıyorum. Yerebatan'a uzanan cad-denin üzerinde bulunan şu karşıki binanın üst katında Sezai Karakoç oturuyor; penceresi görünmüyor; ama işte orda. Ne tuhaf, bu kadar ya-kındayız da bin yılda bir görebiliyoruz birbirimizi. O da, sokakta rast-larsak...²

Cağaloğlu o zamanlar yani benim ilk geldiğim 1983 yılında basın ve yayın dünyasının kalbiydi mesabesindeydi. Ama benim için Diriliş ve Sezai Karakoç demekti. 1990'lı yıllara kadar bütün gazeteler, matbaalar, dergiler hep bir ara-da buradaydı. Sonra peyderpey, gazeteler, matbaalar, bazı yayınevleri taşınma-ya başladılar. Onlardan kalan yerler ya otel ya da kuyumcu imalathanesi oldu.

Derin Han

1994 yılı başlarında Üstat, Üretmen Han'dan taşınmaya karar verdi. Aslında Üretmen Han'ı tamamen bırakmak niyetinde de değildi. Kitapların satış ve dağıtım yeri olarak kalmasını istiyordu. Yeni yer bulundu. Artık Diriliş'in yeni adresi yine Cağaloğlu'nda; **Nuruosmaniye Caddesi'ndeki Derin Han, 8/1'**de idi. Bu büronun yeri bir adacık şeklinde iki tarafı da cadde üzerindeydi. Bina-ya giriş Nuruosmaniye Caddesi'ndendi. Binanın asıl cephesi Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan Caddesi'ne bakıyordu. Tarihî Cağaloğlu Hamamı ve bir sıra dükkânlar (davetiyeci, lokanta, kahvehane...) penceresinden görülebiliyordu. Üretmen Han'daki tek odaya nazaran burası oldukça genişti. Mutfak, tuvaleti, orta kararda holü ve cephesi ana caddeye bakan baştan başa pencereli geniş bir odası olan yarım-küçük bir daire idi. Sanki tam bir daire ikiye bölünmüştü. Di-ğer parçası ise ressam Mustafa Delioğlu'nun yeri idi. Üst katta avukat bürosu, yayınevinin taşınmasından sonra 3. katı da Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezi olarak kiralanmıştı. Han, Ömer Derin'in vakfiyesi idi. Öğrencilere burs veri-yor, her öğretim yılı başında burs ilanları hanın girişine asılıyordu. Hanın ki-ralarının artışından sorumlu müteveli heyeti Millî Eğitim Bakanlığı müfettişi idi. Yılda bir, artış zamanlarında gelirdi. Hanın ana caddeye bakan cephesinde Diriliş bürosunun hemen altında Pasha Restaurant vardı. Karşı sırada yani ha-mam sırasında bir dizi dükkân vardı. Sırasıyla, davetiyeci, hamam, kahvehane ve çorbacı. İlk taşındığımız zamanlarda sabah çorba içmek için gittiğim karşı sıradaki dükkânın yaşlı sahibi biraz hoşbeşten sonra bizim yeni taşındığımızı anlayanca Derin Han'ın sahibi Ömer Derin'in hikâyesini anlattı. Çok zengin, mülkleri olan bu zatın tuhaf ölümünden bahsetti. Büronun hemen altındaki Pasha Restaurant'ı oğlunun işlettiğini söyledi. Yalnız İlim Yayma Cemiyetinin 1973 tarihli vakıf senedindeki kurucular listesinde "Ömer Derin-Tüccar" ifa-desine rastlamıştım.

2 Cemal Süreya, 999. Gün, Üstü Kalsın, Broy Yayınları, Ekim 1991, s. 202-203.

Üstat, Derin Han'ı sevmişti. Üretmen Han'a göre rahattı. Üretmen Han'daki sıkışmışlık burada mekânın verdiği rahatlıkla bir düzene kavuşmuştu. Küçük de olsa Üstat'ın şahsi kütüphanesi, gelen kitapların yer aldığı raflar, evrakların, arşivin, yayınlanacak kitaplara ait yazıların dosyalandığı klasörler belli bir düzen içinde yer alıyordu. Aradığımız kolayca buluyorduk. Buranın mutfağı kısmı da vardı. Üretmen Han'da iken öğle yemeklerini dışarıdan alırdık. Bu yeni yerimizde nadir olarak dışarıdan alıyor, daha çok burada yapıyorduk. Özellikle 90'lı yıllarda kışa denk gelen ramazanlarda, yemekleri büroda yapar, iftardan sonra çıkardık.

Rüyadan Devlete

Her cumartesi Diriliş Partisi İl Merkezi'nde akşam saat 20.00 sularında sohbet başlardı. Neredeyse saat 24.00'e kadar sürerdi. Sohbetlerde Üstat önce o haftaki güncel olayları, siyasi gelişmeleri yorumlar, ardından da soru faslına geçilirdi. Sohbetler kalabalık olurdu, sürekli gelenler yanında bilhassa öğrencilerin katılımı yüksek olurdu. Sorular konuşmanın akışına yön verirdi. Konuşmalar kaydedilirdi. Sürekli çay ikramı yapılırdı. 1996'da Parti, Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılana kadar bu sohbet toplantıları aralıksız devam etti.

İki seçim üst üste seçime giremediği gerekçesiyle Ocak 1996'da Partiye kapatma davası açılmış, yazışmalar ve savunmalar 1,5 yıl sürmüştü. Sonunda Temmuz 1997'de Anayasa Mahkemesi 5'e karşı 6 oyla Partinin kapatılmasına, mallarının da Hazineye devredilmesine karar verdi. Söz konusu mal varlığı Partinin il-ilçe merkezlerinde bulunan masalar, sandalyeler vb. eşyalardı. O sıralar 28 Şubat Darbesi gerçekleşmiş, Erbakan-Tansu Çiller Hükûmeti Haziran 1997'de son bulmuştu. Cumhurbaşkanı da Süleyman Demirel'di. Üstat beni birkaç kez Millî Emlak'a gönderdi (onun da yeri Cağaloğlu'nda büroya çok yakındı), sürecin işleyişi ve tahliyenin çabuklaşması için. Millî Emlak, eşyaların açık artırmaya çıkarılacağını bunun da öyle bir çırpıda olmayacağını asgari 3 ay, belki de 6 ay sürebileceğini, beklemek gerektiğini söylüyordu. Süreç uzundu ve yapılan bazı girişimlerle de bu sürece tabi olmaktan başka çare olmadığı ortaya çıkmıştı. Üstat ise o zamanki imkânlar düşünüldüğünde 3-6 ay boş yere kira ödenmesinin önüne geçmek, süreci hızlandırmak istiyordu. O sıralar Süleymaniye'de bir ilkokulda –alanım olan felsefeye (lise öğretmenliğine) geçemediğimden– öğretilirdim. Okulumuz, göç çocuklarının olduğu, imkânları oldukça alt seviyede bir okuldu. Üstat bunu biliyordu. O günlerde rüyamda Süleyman Demirel'i gördüm. Bağdaş kurmuş, mütevazı bir ortamda (evi imiş), yer sofrasında oturuyordu. Bana, "Bizim Nazmiye güzel zeytinyağlı dolma yapar, buyur." dedi. Bana absürt gelen bir rüyaydı. Ertesi günü Üstat'ı zihni bu meselelerle meşgul olduğundan gergin buldum. Biraz da bu gerginliği dağıtmak için bana absürt gelmesine rağmen rüyamı anlattım. Rüya ve rüyayın ayrıntıları ile ilgili sorular sordu. "Sen sofraya oturdun mu? Bir şey yedin mi" gibi sorulardı. Oturmamış ve yememiştin, sadece "Buyur!" kelimesini

duymuş ve uyanmıştım. Bir müddet düşündü, “Sen Demirel’e bakma, devlet başkanını görmek devleti görmektir. Sen rüyanda devleti görmüşsün.” dedi. Akşam çıktık. Her zamanki güzergâhımız olan Sirkeci’den Kadıköy İskelesi’ne doğru yürürken birden üst geçitte iken “Rüyayı düşündüm, bize bir şey söylüyor. Partinin eşyalarını senin okula versek... Okul müdürünle görüş, o onay verirse Millî Emlak’a söyleriz. Onlar hemen alırlar. Rüyan bizim devreye girmemizi söylüyor.” dedi. Ayrıldıktan sonra rüyamı ve tabiri düşündüm. Üstat rüyaları yorumlardı, hem de bir bilmece çözer gibi yorumlardı. Daha önceden biliyordum. Kendimce Üstat’ın yürüttüğü mantığı anlamaya çalıştım. Kendime şöyle açıkladım: Devletin el koyduğu şey yine devletin bir başka kurumuna gidecekti, bu bizim için en kestirme yoldu. Aksi hâlde açık artırma usulü gereği onu dışarıdan biri de satın alabilirdi, bu yol işi uzatacaktı. Bir başka anlatımla beni “buyur” eden devlet bu işi halledecekti çünkü “buyur” etmişti.

Ertesi günü okul müdürüyle görüştüm, o dünden razıydı. “Kabul etsinler biz hemen alırız.” dedi. Sonra Millî Emlak’a gidip durumu anlattım. Millî Emlak sıcak baktı. “Okulunuz bize müracaat etsin.” dedi. Sonunda yaklaşık bir hafta içinde durum onaylandı ve okul müdürü Eminönü Belediyesinden kamyon ayarladı, ortaokul öğrencileri gelip bütün sandalye ve masaları, tabelayı, çay ocağını kamyonu yükleyip okula götürdüler. Sandalyeler öğretmenler odasındaki eski sandalyelerin yerini aldı, Üstat’ın konuşma yaptığı masa, müdür yardımcısının masası oldu. Öğretmenlerin görmeleriyle çok sevindikleri çay ocağı (kazanı) öğretmenler odasında bir köşeye yerleştirildi ve Işıklı tabelanın ise üstündeki “Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezi” harfleri çıkartılarak “T.C. İstanbul Valiliği Mimar Sinan İlköğretim Okulu” yazıldı. Okuldan ayrılana alanıma geçene kadar Diriliş Partisi bir müddet eşyalarıyla bende yaşamaya devam etti. Eşyaların da insan gibi tuhaf kaderleri var. Her hafta tarihten medeniyete, edebiyattan sanata memleket meselelerinin enine boyuna tahlil edildiği masada şimdi bir başkası oturuyor, oturduğu masanın kendi masası olana kadarki tarihi hakkında en ufak bilgisi olmadan görevini yapıyordu. Bir gün bunu kendisine söyledim. Kendince görüşü olan biriydi. Dinledikten sonra “Benden sonra da biri muhakkak oturacak.” dedi. Haksız değildi. Yakın zamanlarda okulun önünden geçtim. Aynı tabela yerli yerinde duruyordu.

Yeni Kitapların Yayımı

Derin Han’daki Diriliş Yazıhanesi 2000’li yılların ilk yarısına kadar arayışlara, yeni kitapların birer birer yayımlanmasına şahit oldu. Üstat dergiyi çıkarmak istiyor yine mütemadiyen eskizler yapıyordu. Bazen bir düşünce başka bir düşünceye evriliyor, yapılacak yayına dair düşünceler bu yeni düşünce üzerinden ilerliyordu. Sonra bir başkası geliyordu. Mesela aylık, 64 sayfa –O, 4 forma derdi– bir konuya hasredilmiş yayınlar; kendi tabiriyle “yeni bir çıkış” yapmak istiyordu. *Monna Rosa* henüz yayımlanmamıştı, ondan önce dokuzuncu şiir kitabı çıkarmak ve arkasından onuncu şiir kitabı olarak *Monna Rosa’yı* yayımlamak istiyordu. Bir süre hiç yayımlanmayan “Kırmızı Horoz” dosyasını

yanında taşıdı. Zaman zaman çıkarıp bakar, sonra yine çantasına koyardı. Sonunda Diriliş'in "Haftalık" dönemine ait 133 sayıda yer alan yazıları toplanıp kronolojik olarak dosyalandı. *Haftalık Diriliş*'te tefrika edilen Hatıraları öncelikle yayımlamak istiyordu ama gözünde büyüüyordu. "Ben o zamanlar biraz da bir şablon gibi yazdım şimdi yeniden oturup yazmamız lazım." diyordu. 1995 yılı başındaydı. Üstat sonunda masasının sağında üst üste sıralanmış dosyaları önüne doğru şekti. Dosyalara teker teker baktı. "Fizikötesi Açısından –üst başlığıyla– yazılarından başlayarak bu dosyaları tek tek yayımlayalım." dedi. Dosyaları tek tek okudu, okuması biten dizgiye gönderiliyor, gelene kadar diğer dosya okunuyordu. Birdenbire hızlanmıştık. 1995'in Temmuz'unda *Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi* üç cilt olarak; 1996'nın Ocak ayında da dergideki başyazıları *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı* adıyla iki cilt olarak yayımlandılar. Ağustos 1996'da *Unutuş ve Hatırlayış*; Ekim 1996'da *Edebiyat Yazıları* serisinin üçüncü kitabı *Edebiyat Yazıları III: Eğik Ehramlar*; Aralık 1996'da da Diriliş Partisi döneminde yapılmış iki röportajı *Tarihin Yol Ağzında: İki Röportaj* başlığıyla ve *Mevlâna* kitabı yayımlandılar. 1996'da Diriliş külliyyatına altı kitap katılmıştı. Üstat memnundu "göz değmesin" diyordu. 1997 Ekim'inde *Varolma Savaşı*; Kasım'da *Armağan, Çağdaş Batı Düşüncesinden, Düşünceler II: Kurumlar* yayımlandı. Böylece üç yılda on üç kitap Diriliş külliyyatına katılmış oldu. Bu arada diğer kitapların yeni baskıları da bittikçe yapıyordu.

Nihayet 1998'de *Monna Rosa*, 2000 yılında da şiirlerin toplu basımı *Gün Doğmadan* yayımlandı. 2002'de hummalı bir çalışma sonunda Diriliş Partisi konferansları ve meydan konuşmaları *Çıkış Yolu I: Ülkemizin Geleceği -İki Konferans-, Çıkış Yolu II: Medeniyetimizin Diriliş -Dört Konferans-* başlığıyla yayımlandılar. Sıra bu serinin üçüncüsünde idi. O da Mart 2003'te *Çıkış Yolu III: Kutlu Millet Gerçeği -Dört Meydan Konuşması-* başlığıyla yayımlandı. Üstat'ın sağlığındaki son eseri oruç yazılarının bir araya getirilmesi oldu. Eser, *Samanyolunda Ziyafet: Oruç Yazıları* adıyla Ekim 2004'ün ramazanında yayımlandı.

Derin Han'a dair günlüğümden şu satırları paylaşmak istiyorum:

21 Eylül 2008

"Ayasofya'da ezan okunmadığı için diğer ezanlar da -Sultanahmet, Beyazıt, Süleymaniye- öksüzler. Bu sebeple Ayasofya'da ezan okunmadığı için insan bu taraftan (büronun bulunduğu yerden) ezanı da duyamıyor. Demek ki o tamamlıyor."

Diriliş, 2014 yılında Fındıkzade'de Haseki Tramvay Durağı yakınlarındaki, "Molla Güranî Caddesi, Numara: 57"de ikinci kattaki bürosuna taşındı. Bu adres Üstat'ın sağlığındaki son adresi oldu. Fakat Diriliş bu büroda devam ediyor.

(Devam edecek)